

ΜΑΡΙΟΣ Ι. ΗΛΙΑ

Ένας Κύπριος μουσουργός στο Βλαδιβοστόκ

Η ιαπωνική θάλασσα, ο τίγρης της Σιβηρίας, το υπερσιβηρικό τρένο και 350 μουσικοί, υπό τον Μ. Ι. Ηλία

Τη νέα πολιτιστική ταυτότητα της ρωσικής πόλης του Βλαδιβοστόκ κλήθηκε να δημιουργήσει ο Μάριος Ιωάννου Ηλία και για την υλοποίηση του έργου ο Κύπριος μουσουργός συνεργάστηκε με 350 μουσικούς, κατέγραψε πέραν των 600 ήχων εντός και γύρω από το Βλαδιβοστόκ, περπάτησε στην παγωμένη Ιαπωνική Θάλασσα, πέφτοντας τελικά στο νερό με θερμοκρασία μείον 20 βαθμών Κελσίου, ενώ βρέθηκε σε απόσταση αναπνοής από την τίγρη της Σιβηρίας, ώστε να απομονώσει όσο καλύτερα γίνεται τον ήχο της.

Σε ερώτηση για το «πώς προέκυψε η συνεργασία του με την πόλη του Βλαδιβοστόκ», ο κ. Ηλία είπε ότι «με είχε προσκαλέσει το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Zarya στα πλαίσια ενός προγράμματος για την ανάπτυξη νέων ιδεών στη Ρωσία μέσω ενός παραγωγικού διαλόγου με διεθνείς επαγγελματίες».

Ο Μάριος Ιωάννου Ηλία ήταν και ο πρώτος συνθέτης του προγράμματος αυτού, το οποίο ξεκίνησε με μια δική του διάλεξη για την αισθητική της μουσικής στις αρχές του 21ου αιώνα.

Είπε ότι αποδέχθηκε την πρόκληση από την πόλη του Βλαδιβοστόκ για να δημιουργήσει το δικό της ηχητικό πορτραίτο εξαιτίας της πολιτιστικής αξίας και ιδιαιτερότητας της πόλης, αλλά και τη ναυτική της παράδοση, ιστορία και σημασία.

Ο κ. Ηλία ανέφερε ότι στόχος του «Sound of Vladivostok» είναι να σκηνοθετηθεί ολόκληρη η πόλη του Βλαδιβοστόκ, «ζωγραφίζοντάς την με ήχους». Επειδή, όμως, όπως εξήγησε, «κάτι τέτοιο δεν είναι πρακτικά εφικτό με οποιαδήποτε από τις παραδοσιακές μουσικές μορφές, το πιο αποτελεσματικό μέσο στην περίπτωση μας είναι αυτό της κινηματογραφικής ταινίας».

«Τα δύο μέσα, μουσική και φιλμ, αλληλοσυμπληρώνονται. Τα στοιχεία που δεν μπορούν να γίνουν καθαρά αντιληπτά με τον ήχο, θα κατανοηθούν καλύτερα μέσω της απεικόνισής τους και αντίστροφα», είπε ο κ. Ηλία. Σκηνοθέτης της ταινίας είναι ο Κωστής Νικόλας.

Είπε ότι η πρωτοτυπία του έργου αυτού έγκειται στο γεγονός ότι «είναι γραμμένο για θέρεμιν, ηλεκτρική κιθάρα, σαξόφωνο, εκκλησιαστικές καμπάνες, συμφωνική ορχήστρα, τρεις χορωδίες, παιδική χορωδία, σύνολο από ταμπούρα, σύνολο από κορεατικά τύμπανα, τρίο ηλεκτρικών βιολιών, μικρή μπάντα ποπ μουσικής, κ.λπ.».

Στην εκτέλεση του έργου συμμετέχουν η Συμφωνική Ορχήστρα Ειρηνικού, η χορωδία FEFU Academic Choir και η παιδική χορωδία του μουσικού σχολείου Νικολάι Ρίμσκι-Κόρσακοφ, οι οποίες κέρδισαν χρυσό μετάλλιο στους Ολυμπιακούς Αγώνες Χορωδιών του Σότσι το 2016.

Επιπρόσθετα συμμετέχουν η φιλαρμονική μπάντα και η ομάδα τυμπάνων του Ναυτικού του Βλαδιβοστόκ, οι σολίστ των καμπάνων της Μπτρόπολης του Βλαδιβοστόκ και ο δισέγγονος του Ρώσου εφευρέτη Λέον Θέρεμιν.

Συμμετέχουν, επίσης, το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Zarya, η Κρατική Φιλαρμονική Εταιρεία Κράι Πριμόρσκι, το Θέατρο Πούσκιν, το Ομοσπονδιακό Πανεπιστήμιο της Άπω Ανατολής, η Συμμαχία Τουρισμού του Ειρηνικού, η Μπτρόπολη και το Λιμάνι του Βλαδιβοστόκ.

Σε ερώτηση για τη συμπερίληψη ιδιόμορφων ήχων στο έργο, κάτι το οποίο έπραξε και στο παρελθόν με την ορχήστρα αυτοκινήτων, ο κ. Ηλία είπε ότι «μαζί με μια εξειδικευμένη ομάδα έχουμε οπτικοχογραφήσει άνω των 600 ήχων και ηχητικά περιβάλλοντα εντός και πέραν της πόλης».

Μεταξύ αυτών, οι ηχητικές καταστάσεις που επικρατούν κάτω από την παγωμένη Ιαπωνική Θάλασσα και ο βρυχηθμός του τίγρη Αμούρ, ή τίγρη της Σιβηρίας, τον οποίο πλησίασαμε για ηχογράφηση στο μισό μέτρο.

Με την αύρα του Ειρηνικού Ωκεανού να διαχέεται στην ατμόσφαιρα, και με ήχο και εικόνα από χειμώνα μέχρι άνοιξη, ο Κύπριος μουσουργός, Μάριος Ιωάννου Ηλία, κλήθηκε να δημιουργήσει τη νέα πολιτιστική ταυτότητα της ρωσικής πόλης του Βλαδιβοστόκ (που σημαίνει «Κυρίαρχος της Ανατολής»), την κύρια ναυτική βάση του σοβιετικού στόλου στον Ειρηνικό και μέχρι σήμερα τον τελευταίο σταθμό του θρυλικού υπερσιβηρικού σιδηροδρόμου.

Ο Μάριος Ιωάννου Ηλία, σε συνέντευξή του στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΚΥΠΕ) και την Αργυρώ Αγγελίδου μιλά για το μουσικοακουστικό πορτραίτο της πόλης, με τίτλο «Sound of Vladivostok», το οποίο συνέθεσε και διευθύνει ο ίδιος καλλιτεχνικά.

Ερωτηθείς εάν έχει φτάσει στα όρια του εφικτού, ίσως και του επικίνδυνου, για να υλοποιηθεί ένα μουσικό του όραμα, ο κ. Ηλία είπε ότι «Λαμβάνουμε πάντα τα δέοντα μέτρα προστασίας, με εξειδικευμένο προσωπικό, υπάρχουν

«Έχουμε οπτικοχογραφήσει περισσότερους από 600 ήχους μέσα και γύρω από την πόλη»

όμως και τα απρόοπτα».

«Όταν εξερευνούσα τους διάφορους ήχους στα αυτοκίνητα το 2010, ήμουνα συνοδηγός σε ένα παλιό αμερικανικό αγωνιστικό αυτοκίνητο Νάσκαρ, στο Χόκενχαϊμ Ρινγκ, και παραλίγο να γίνει ατύχημα ενώ ηχογραφούσαμε σε κίνηση στη στροφή», είπε ο κ. Ηλία.

Ανέφερε ότι «στο Βλαδιβοστόκ περπατήσαμε πάνω στην παγωμένη Ιαπωνική Θάλασσα, σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από την ακτή, για να την ηχογραφήσουμε, και την πρώτη μέρα, ενώ προσπαθούσα να αξιολογήσω τις ηχητικές καταστάσεις κάτω της, έσπασε απότομα ο πάγος και έπεσα στο παγωμένο νερό».

Όπως είπε ο κ. Ηλία, η θερμοκρασία του νερού «ήταν μείον 15 με 20 βαθμούς Κελσίου, ευτυχώς όμως τα νερά στο σημείο ήταν ρηχά και με βγάλανε αμέσως έξω. Μία άλλη επικίνδυνη στιγμή ήταν όταν πλησιάσαμε τον τίγρη στο μισό μέτρο, για να φέρουμε τα μικρόφωνα όσο πιο κοντά στο στόμα του γινόταν».

Σύμφωνα με ανακοίνωση των διοργανωτών, το «Sound of Vladivostok» στοχεύει να γίνει η νέα ταυτότητα της πόλης.

Επί τούτου, ο Μάριος Ιωάννου Ηλία δήλωσε ότι «πέραν της καλλιτεχνικής υφής, αξίας και πρωτοτυπίας του έργου, το αποτέλεσμα θα χρησιμοποιηθεί ειδικά για την προβολή και προώθηση της πόλης τόσο στη Ρωσία όσο και διεθνώς».

«Πρόκειται για μια νέα προσέγγιση. Αυτό αφορά, πέραν της εξαγωγής πολιτισμού, τον τομέα του τουρισμού, γι' αυτό και η συμμετοχή όλων των φορέων τουρισμού», ανέφερε.

Σε παρατήρηση ότι ένας Κύπριος μουσουργός έχει κατακτήσει την πόλη αυτή της Ρωσίας, μιας χώρας με μεγάλη και σπουδαία παράδοση στη μουσική, ο κ. Ηλία είπε ότι «με το που

έφτασα στο Βλαδιβοστόκ, στόχος μου ήταν να διεισδύσω στα σπίτια των κατοίκων της, ώστε να έχω ζήσει τις μεγάλες αντιθέσεις που επικρατούν, κάτι που ήτανε καλλιτεχνικά πολύτιμο και επηρέασε τη δομή του έργου».

Ταυτόχρονα, συνέχισε, «είχαμε κάνει ανοιχτή πρόσκληση, καλώντας τους ντόπιους να μας υποδείξουν τις αστικές ακουστικές τους προτιμήσεις και λάβαμε γύρω στις 325 εισηγήσεις».

Όπως είπε ο Κύπριος συνθέτης, «μας καλούσαν ακόμη και να διανυκτερεύσουμε σπίτι τους για να έχουμε ζωντανή την εμπειρία κάποιων καταστάσεων, για παράδειγμα την ώρα που περνά το υπερσιβηρικό τρένο με τελικό προορισμό το σταθμό του Βλαδιβοστόκ».

«Η ευαισθησία αυτή για τη μουσική και τον ήχο γενικά, σε μια περιοχή που σχεδόν ουδείς

«Με το που έφτασα στο Βλαδιβοστόκ, στόχος μου ήταν να ζήσω τις μεγάλες αντιθέσεις που επικρατούν, κάτι που επηρέασε το όλο έργο»

δεν μιλά οτιδήποτε άλλο εκτός από Ρωσικά, είναι η απόδειξη ότι η μουσική είναι οικουμενική γλώσσα», είπε ο κ. Ηλία.

Αν και τα πλάνα από το Βλαδιβοστόκ είναι σκούρα και σκοτεινά, ο Μάριος Ιωάννου Ηλία δηλώνει ότι «το φως υπάρχει παντού και πάντοτε, ακόμη και μέσα στο σκοτάδι».

Είπε ότι «σκοπίμως είχαμε επιλέξει η παραγωγή να ξεκινήσει αρχές Μαρτίου, ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να συμπεριλάβουμε τόσο τη χειμερινή όσο και την ανοιξιάτικη εποχή, αφού πρόκειται για άκρως αντίθετες καταστάσεις και καιρικά φαινόμενα, τα οποία έχουν άμεση επιρροή στην ηχητική ιδιοσυγκρασία της πόλης, του περιβάλλοντος, της φύσης και του κόσμου της».

Ο κ. Ηλία έφερε ως χαρακτηριστικό παράδειγμα το φάρο στο ακρωτήριο Egersheld, «στον οποίο ηχογραφήσαμε τρεις ταυτόχρονα διαφορετικές καταστάσεις παφλασμού των κύματων, αφού τα κύματα σκάνε σε τρία ακρογάλια ταυτόχρονα με διαφορετικές εντάσεις».

Για τη χρήση στις δικές του μουσικές συνθέσεις, μιας «περίεργης» γκάμας πραγμάτων/αντικειμένων, πέραν από τα μου-

Η μουσική τον συνοδεύει σε κάθε γωνιά της Ευρώπης

Ο Μάριος Ιωάννου Ηλία, γεννημένος το 1978 στην Πάφο, έχει καταγωγή από την Κερύνεια.

Σπούδασε σύνθεση στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Δραματικών Τεχνών Μοσαρτέουμ του Σάλτσμπουργκ όπου βραβεύθηκε για τις επιδόσεις του. Σπούδασε επίσης μουσικολογία στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών Βιέννης. Είναι διδάκτωρ φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Σαουθάμπτον.

Υπήρξε λέκτορας στο Μοσαρτέουμ και έχει δώσει διαλέξεις και σεμινάρια σε πανεπιστημιακές σχολές της Ευρώπης. Το 2010 εκλέχθηκε πρόεδρος του φεστιβάλ μουσικής «New Works Festival» στο Σαουθάμπτον.

Το 2002 προσεκλήθη από το Σύνδεσμο Νέας Μουσικής του βρετανικού Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ για την παρουσίαση του έργου του «Με ένα Ψαλίδι και Χίλιες Κλωστές», ενώ το 2010 ανέλαβε τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή για την παραγωγή του «autosymphonic» στο Μανχάιμ της Γερμανίας, ένα μνημειώδες έργο στο οποίο έλαβαν μέρος 300 μουσικοί, 500 τεχνικοί και... 81 αυτοκίνητα.

σικά όργανα όπως τα γνωρίζει το ευρύ κοινό, είπε ότι «για να παραχθεί ήχος, χρειάζεται να δημιουργηθεί μια μορφή διατάραξης σε ένα υλικό μέσο, στερεό, υγρό, αέριο, κ.λπ.».

Πρόσθεσε ότι «η αναζήτηση και εξερεύνηση των μέσων αυτών, οποιασδήποτε μορφής, θεωρώ ότι είναι ατέλειωτη, βρίσκειται διάσπαρτη στα μήκη και πλάτη της γης, και όχι μόνον, και αξίζει να εξερευνηθεί και να αξιοποιηθεί, μέσα σ' ένα μουσικό πλαίσιο με υψηλά αισθητικές απαιτήσεις».

«Εν τέλει, η αρχή κάθε οράματος ξεκινά με το άγνωστο, το οποίο στην αναζήτηση θα αποκαλυφθεί», είπε ο κ. Ηλία.

Εξάλλου, ο Μάριος Ιωάννου Ηλία, αντιπροσωπεύοντας τον Έλληνα συνθέτη του 21ου αιώνα, συμπρωταγωνιστεί με ντοκιμαντέρ του Αστέρη Κούτουλα στο οποίο εκτυλίσσεται ένας διάλογος δικός του μαζί με τον Μίκη Θεοδωράκη με αντικείμενο την συμφωνική μουσική του μεγάλου Έλληνα συνθέτη, το οποίο πρόκειται να κάνει πρεμιέρα μέσα στο 2018.

Συμμετέχει επίσης σε ένα project στην Αυστρία, το οποίο αφορά τη μουσική παιδαγωγία του μέλλοντος. Όπως είπε ο κ. Ηλία, «ο Διεθνής Οργανισμός Πολυαισθητικής Αγωγής της Μουσικής, με έδρα το Σάλτσμπουργκ, μαζί με

«Εν τέλει, η αρχή κάθε οράματος ξεκινά με το άγνωστο, το οποίο στην αναζήτηση θα αποκαλυφθεί»

το Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Επιστημών του Ζανκτ Πέλτεν, με έχουν προσκαλέσει, ως επικεφαλής μιας ομάδας Ευρωπαίων εμπειρογνομώνων, για να δημιουργήσουμε μια νέα, διαδραστική προσέγγιση, η οποία αφορά τη μουσική εκπαίδευση του μέλλοντος, σε πρακτική εφαρμογή, με έντονη τη χρησιμοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας, όπως της εικονικής πραγματικότητας». Τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν τέλη Σεπτεμβρίου στο διεθνές συνέδριο του Οργανισμού Πολυαισθητικής Αγωγής της Μουσικής που θα πραγματοποιηθεί στο Πανεπιστήμιο του Ζανκτ Πέλτεν.